

Тема: Міжнародні фінанси

План:

1. Сутність, призначення і роль міжнародних фінансів

2. Світовий фінансовий ринок, його функції

3. Глобальні фінансові інституції, їх завдання, сфери діяльності, формування капіталів і

ресурсів (Федосов В.М., Юрій С.І. "Теорія фінансів", \ К., Центр учбової літератури, 2010р.

Романенко О.Р. "Фінанси", \ К., Центр учбової літератури, 2004р.)

4. Фінанси Європейського Союзу

4. Фінанси Європейського союзу.

- Початком процесу інтеграції країн Західної Європи вважається 9 травня 1950 р., коли міністр закордонних справ Франції Р. Шуман запропонував створити спільний ринок вугільної і сталеливарної продукції Франції, ФРН та інших західноєвропейських країн.
- Ця пропозиція була реалізована в результаті підписання у 1951 р. Паризького договору про створення Європейського співтовариства вугілля та сталі (ЄСВС), до якого увійшли шість країн: Бельгія, Італія, Люксембург, Нідерланди, Німеччина і Франція ("європейська шістка").

У своєму розвитку Європейський Союз пройшов кілька етапів економічної інтеграції :

- **Етап зони вільної торгівлі (1959—1968 рр.).** поступово скасовано митні збори і кількісні обмеження на внутрішню торгівлю, що стало передумовою встановлення єдиного митного тарифу. З 1962 р. було введено в дію єдину сільськогосподарську політику
- **Етап митного союзу (1968—1976 рр.)** Держави — члени такого утворення скасовують будь-які митні збори, а також погоджуються узгодити спільний зовнішній тариф стосовно третіх країн. Єдиний митний тариф передбачає спільну політику у сфері зовнішньої торгівлі. Скасовується митний контроль на внутрішніх кордонах. У результаті в державах — членах митного союзу обсяг торгівлі збільшився до безпрецедентно високого рівня.

Єдина сільськогосподарська політика доповнюється в цей період єдиною політикою у сфері охорони навколишнього середовища й у сфері досліджень та технічного розвитку. З цим етапом пов'язаний початок інтеграції у валютно-фінансовій сфері: у 1972 р. було введено спільне плавання валют окремих країн — членів ЄС у певних межах ("валютна змія").

- **Етап спільного ринку (1977—1984 рр.).** забезпечення вільного руху робочої сили, послуг і капіталу в межах ЄС, разом з вільним рухом товарів, є чотирма основними свободами спільного ринку. Вільний рух капіталу та лібералізація платіжних операцій у рамках спільного ринку стали важливою передумовою запровадження у 1979 р. *Європейської валютної системи*. Стратегічними цілями були досягнення валютної стабільності та створення єдиної валюти, яка б оберталася в ЄС, вирівнювання основних економічних показників та уніфікація економічної політики, стабілізація економічного становища країн — членів Європейської валютної системи.

- **Етап єдиного внутрішнього ринку (1985—1992 рр.)** Було визначено три основні групи **бар'єрів**, які необхідно було усунути на шляху до єдиного ринку. Серед них — **фізичні бар'єри** (прикордонні митні пости і паспортний контроль), **технічні бар'єри** (відмінності у стандартах, невизнання освітніх сертифікатів, пріоритет національним виробникам при державних закупівлях) і **фіскальні бар'єри** (відмінності в оподаткуванні). У цей самий період країни ЄС перейшли до реалізації вже не просто узгодженої, а **єдиної політики в окремих галузях** — енергетиці, транспорті, питаннях соціального і регіонального розвитку.
- **Етап економічного і валютного союзу (з 1993 р.)**. передбачає запровадження спільної монетарної політики та тісну координацію економічної політики держав — членів Союзу. На першому етапі (1990—1993 рр.) в рамках Європейської валютної системи було запроваджено допустимі межі коливань валютних курсів, розпочато реалізацію узгоджувальної валютної політики. На другому етапі (1994—1998 рр.) створюється Європейський валютний інститут і посилюється координація макроекономічної політики. На третьому етапі (з 1999 р.) спочатку взаємно фіксуються курси валют, а згодом створюється єдиний Європейський центральний банк, що пов'язано, зокрема, із запровадженням у готівковий обіг спільної європейської валюти — євро.

- **Головною передумовою** вступу до Європейського валютного союзу **€** **виконання** країнами-претендентами жорстких **стабілізаційних вимог**, які передбачають дотримання так званих макроекономічних критеріїв валютно-фінансової конвергенції.
- З економічного погляду, **конвергенція** —

Маастрихтський договір визначає **п'ять критеріїв валютно-фінансової конвергенції**, виконання яких дає країнам право вступу до економічного та валютного союзу:

1) Рівень інфляції в країні —

;

2) Розмір дефіциту бюджету країни

3) Відношення державного боргу до ВВП

4) Довгострокова номінальна відсоткова ставка
(наприклад, за довгостроковими державними облігаціями)

5) Відхилення величини обмінного курсу національної валюти

.

Бюджет ЄС є централізованим фондом грошових коштів країн-членів та водночас фінансовим планом формування та використання фінансових ресурсів Європейського Союзу.

Специфікою бюджету ЄС є те, що він не може виконувати роль інструменту економічної політики, тобто впливати на стабілізацію економіки держав-членів.

В основу бюджету ЄС покладено кілька принципів:

-
-
-
-
-
-

Бюджетний дефіцит не можна використовувати як інструмент пожвавлення сукупного попиту й інвестицій або зменшення безробіття.

Схема бюджетного процесу по Бюджету ЄС

Доходи бюджету ЄС

Основними принципами формування доходів бюджету ЄС є:

- принцип *спільної фінансової відповідальності* –
- принцип *фінансової солідарності держав* —

Власні ресурси бюджету ЄС об'єднуються у три основні групи:

2. країни-члени відраховують до бюджету ЄС певний відсоток від бази оподаткування податком на додану вартість.
2. найважливішу роль серед власних ресурсів бюджету ЄС відіграють відрахування певної частки валового національного доходу країн-учасниць.

Крім власних ресурсів, до бюджету зараховують й інші доходи, роль яких є незначною (приблизно 1 % від загальних обсягів бюджету): відсотки за наданими кредитами; внески країн, які не є членами ЄС, до певних програм Союзу (наприклад, науково-дослідних); невикористані суми за результатами виконання бюджету в минулому році тощо.

Розподіл джерел наповнення Бюджету ЄС, %

	Традиційні власні ресурси	Податок на додану вартість	Валовий національний дохід
1996			
2007			
2013			

Видатки Бюджету ЄС

1. Програми сприяння економічному зростанню, підтримці конкурентоспроможності та зайнятості.
2. Програми, спрямовані на охорону та управління природними ресурсами, покликані забезпечити чистоту навколишнього природного середовища, якісну та екологічно чисту їжу для населення Європи. У цій групі видатків найбільш значними є традиційне для ЄС спрямування коштів на пряму допомогу фермерам та програми розвитку сільської місцевості.
3. Видатки за розділом "Громадянство, свобода, безпека та правосуддя". Ці видатки пов'язані з фінансуванням програм гарантування громадянських свобод, захисту прав споживачів, підтримки демократії та свободи слова, контролю за кордонами ЄС і міграційними процесами загалом.

4. Іншу групу видатків становлять видатки на фінансування зовнішніх програм і, зокрема, щодо кооперації з іншими державами, у тому числі країнами, що розвиваються (Азія, Південна Африка, Центральна й Східна Європа).

5. Адміністративні витрати становлять у бюджеті близько 5 - 6 %. Видатки на утримання адміністративного апарату ЄС є порівняно високими. Крім основних видатків, вони містять витрати на виплату пенсій.

6. Останнім розділом бюджету Євросоюзу є зрівняльні платежі, які спрямовуються новим країнам — членам ЄС у вигляді допомоги .

- Бюджет ЄС на **2011 рік складав 126,5 млрд. євро.**
- Бюджет ЄС на **2016 рік складає 155 млрд. євро.** Видатки бюджету - 144 млрд. євро, найбільші з яких:
  - програма ЄС «Горизонт – 2020» - 184,5 млн. євро.
  - подолання проблем мігрантів, малий та середній бізнес – 14,3 млн. євро.
- Бюджет ЄС на **2017 рік складатиме 157,86 млрд. євро.** Видатки бюджету - 134,49 млрд. євро, що на 1,6% менше, ніж у бюджеті 2016 року. Найбільшими видатками будуть:
  - - подолання міграційної кризи – 6 млрд. євро.
  - - програми стимулювання економічного зростання та інвестицій – 21,3 млрд. євро.
  - - стратегічні інвестиції – 2,7 млрд. євро.
  - - програми підтримки зайнятості молоді - 500 млн. євро.
  - - програми допомоги аграріям - 500 млн. євро

Проблеми бюджетної політики Євросоюзу:

1..

2..

3..

4..

2. Синхронізація податкових систем та гармонізація податкової політики країн-учасниць.

- У цілому **синхронізація податкових систем** країн ЄС передбачає
- **Гармонізована податкова політика** означає, що

ЄС відмовився від створення єдиної податкової системи, натомість було вирішено привести законодавства країн — членів співтовариства у відповідність, а також підпорядкувати національні податкові системи спільним завданням європейської інтеграції.

- Податкова уніфікація (

-

- Податкова гармонізація (

- ***Податкова гармонізація передбачає*** приведення у відповідність структури податкових систем, порядку стягнення основних видів податків у всіх країнах співтовариства, а не повну їх уніфікацію.

Уніфіковану наднаціональну податкову систему ЄС можна представити у вигляді такої сукупності платежів:

1..

2..

3..

4..

Отже, лише теоретично можна вести мову про уніфікацію і формування єдиної наднаціональної податкової системи ЄС. Говорити про реально сформовану уніфіковану податкову систему ЄС недоречно.